

त्रयस्त्रिधातवोऽपसः । रूपमिन्द्रे हिरण्यम् [६] । अश्विनेडा
न भारती । वाचा सरस्वती । मह इन्द्राय दधुरिन्द्रियम् ।
पयः सोमः परिस्रुता घृतं मधु । वियन्त्वाज्यस्य होतर्यज”
इति । इडा सरस्वती भारतीत्येतास्त्रिस्रो देव्यः नवमप्रयाज-
देवताः, तास्त्रिस्रो देवोर्होता यजतु । ताश्च देव्यः ईज्यमानाः
त्रयो लोकत्रयात्मिकाः त्रिधातवः तत्तल्लोकप्राप्तिरूपत्रिविध-
फलधारिण्यः सत्यः अपसः अस्मात् कर्मणः इन्द्रे हिरण्यं
हिरण्यं रूपं दधुः । किमिव औषधमिव, यथा सर्वोपद्रव-
शमनहेतुरौषधमेवमिन्द्रे सम्पाद्यमानमिदं रूपमित्यर्थः । यावे-
तावश्विनौ न याश्चेता इडाद्यास्त्रिस्रो देव्यः ते सर्वे मिलित्वा
इन्द्रार्थं मह इन्द्रियम् अति अधिकं बलं दधुः सम्पादितवन्तः ॥

दशममन्त्रमाह । “होता यक्षत्त्वष्टारमिन्द्रमश्विना । भि-
षजं न सरस्वतीम् । ओजो न जूतिरिन्द्रियम् । वृको न रभसो
भिषक् । यशः सुरया भेषजम् [७] । श्रिया न मासरम् ।
पयः सोमः परिस्रुता घृतं मधु । वियन्त्वाज्यस्य होतर्यज”
इति । दशमप्रयाजदेवस्त्वष्टा तमिन्द्रमश्विनौ सरस्वतीश्च होता
यजतु । देवतानां दृष्टान्तः, भिषजन् यथा भेषजमनिष्ट-
निवारकं तद्वदेते देवा इत्यर्थः । एतद्देवप्रसादादोजादि
त्रयं सम्पद्यते । ओजः कर्मानुष्ठान उत्साहः, जूतिर्जवो वेगः;
तत्रालस्यराहित्यमिन्द्रियं करणपाटवं त्रितयसमुच्चयार्थो न-
कारः । यो यस्मिन् कर्मणि वृकोऽस्ति तल्लोन्नामत्र सम्पा-
दितत्वात् लोमोपलक्षको वृकशब्दः । स च वृको रभसो भिषक्